

BOSHLANG‘ICH SINFLAR O‘QUVCHILARINI KATTALARGA HURMAT RUHIDA TARBIYALASH.

Isakova Gulbahor Kabiljonovna

ADPI Boshlang‘ich ta‘lim metodikasi fakulteti o‘qituvchisi

Jo‘rayeva Oydinoy

Boshlang‘ich ta‘lim metodikasi fakul’teti

1- bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Tarbiya darsligi undagi mavzular va ma‘lumotlar o‘quvchilarni odobli axloqli bo‘lishi dunyo qarashi kengayishi, fikrlash doirasini o‘shishi aqlli inson bo‘lib shakllanishiga, ulg‘ayishiga sabachi mavzular haqida.

Kalit so‘zlar: Tarbiya, pedagogik, smurflar, motivatsiya.

Abstract: In this article, the educational textbook contains topics and information about topics that will help students to be polite and moral, to expand their worldview, to grow their thinking circle, to become intelligent people, and to grow up.

Key words: Education, pedagogy, smurfs, motivation.

Kirish: O‘zbekiston deya atalmish jannatmakon yurtimiz bugungi kunda tobora rivojlanib, yangi marralarni zabt etmoqda. Bunga, albatta, yurtboshimiz tomonidan maqsad qilib qo‘yilayotgan ishlar, harakatlar desak mubolag‘a bo‘lmaydi. Har bir sohada turli islohotlar, yangilanishlar ro‘y berib, yangi innovatsiyalar kiritilmoqda. Xususan, ta‘lim sohasiga ham pedagogik innovatsiyalar kiritilib, amalda qo‘llanilmoqda. Qadimdan ma‘lumki, ta‘lim bilan

tarbiya yonma-yon bo‘lmog‘i lozim. Ushbu ikki tushunchani qushning ikki qanotiga o‘xshatsak, hech mubolag‘a bo‘lmaydi. Xuddi qush ham bir qanotida ucholmagani kabi ta‘limsiz tarbiyani, tarbiyasiz ta‘limni tasavvur qilib bo‘lmaydi. Yurtboshimiz Sh.M.Mirziyoyevning fikrlarida ham ta‘lim-tarbiya haqida shunday deyilgandi: “Agar mendan sizni nima qiynaydi?“, -deb so‘rasangiz, farzandlarimizning ta‘lim va tarbiyasi deb javob beraman”. Bu ikki bir-biri bilan chambarchast bog‘langan yo‘nalishlarga e‘tibor boshlang‘ich ta‘limdan, qolaversa maktabgacha ta‘lim o‘quv bosqichlaridan boshlanmoqda. Kelajakning poydevori bo‘lmish yosh avlodning qay darajada bo‘lishi boshlang‘ich ta‘limga bog‘liq. Agar shifokor xato qilsa, bir insonning hayoti barbod bo‘lishi mumkin. Lekin boshlang‘ich sinflarga dars beruvchi o‘qituvchi xato qilsa, eng kami bilan 30 nafar insonning hayoti barbod bo‘ladi. Chunki, aynan boshlang‘ich ta‘lim kelajakning poy devoridir. Hozirgi kunda boshlang‘ich sinf o‘quvchilarini ta‘lim olishi bilan birgalikda tarbiyasiga ham e‘tibor berilib, “Tarbiya” darsliklari joriy etildi. Ushbu darsliklarda o‘quvchilarni tarbiyaga yo‘naltiruvchi, ularni odob-axloqi yaxshi inson qilib tarbiyalash, jamiyatga foydasi teguvchi shaxs qilib shakllantirish uchun turli mavzular, ibratli hikoyalar, motivatsiya beruvchi yangiliklar, fikrlash, dunyo qarash doirasini kengaytirish maqsadida turli matnlar berilgan tarbiya qoidalaridan biri yoshi kattalarni hurmat qilish, ularga xush muomala bo‘lishdan iborat edi. Ushbu mavzuni aynan ikkinchi sinf “Tarbiya” darsligidagi beshinchi mavzuda ko‘rishimiz mumkin. Ushbu mavzu “Qarisi bor uyning parisi bor”, -deb nomlanadi. Bu nom ostida o‘quvchilarga kattalarni hurmat qilish kerakligini tushuntirish lozim. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilariga bunday mavzuni ilmiy yo‘nalishda tushuntirilsa, albatta, o‘quvchida darsga bo‘lgan zerikish paydo bo‘ladi. Agar o‘quvchi qaysi sohani o‘rganishidan qat‘iy nazar berilayotgan ma‘lumotga qiziqmasa va undan zeriksa, u mavzuni o‘zlashtira olmaydi. Shuning uchun ayniqsa boshlang‘ich sinf o‘quvchilariga mavzuni tushuntirayotganda turli qiziqtiruvchi vositalardan foydalanish maqsadga muvofiq bo‘ladi. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilari endi o‘yindan dars mashg‘ulotlariga ko‘nikayotgan paytda ularga

yuqoridagi mavzu bo‘yicha turli multfilmlar qo‘yib berish ularni darsga qiziqishini oshiradi. Yana ularga multfilm qahramonlarini misol qilib ko‘rsatish orqali ham ularda tarbiyani shakllantirish mumkin. Masalan, kattalarni hurmat qilishni, aytganlarini bajarish kerakligini “Smurflar” yoki ”Kung Fu Panda” multfilmlarining qahramonlari orqali tushuntirish mumkin.

Darslikda esa shaxmat bo‘yicha Osiyo chempioni bo‘lgan Nodirbek Abdusattorov haqida ma’lumot beriladi. U matnda Nodirbek shaxmatni bobosidan o‘rganganligi va bobosi chempionga shaxmatni qadimda podshohlar ham o‘ynaganliklarini aytib bergani haqida so‘z yuritiladi. Ushbu fikrlarni eshitgan bolada shaxmatga bo‘lgan qiziqish paydo bo‘ladi, champion bo‘lishi, medallar olishi haqidagi orzular qila boshlaydi. Eng asosiysi bolani o‘z oilasi davrasida ham shu jarayonlarni ko‘rishni xohlaydi. Ya’ni bobosi yoki buvisi bilan suhbat qurgisi, ulardan tarix haqidagi turli ma’lumotlar olgisi, ular bilan birgalikda hatto shaxmat o‘ynagisi ham keladi. Birgina bu matn bolaga qay darajada ta’sir o‘tkazyapti, ya’ni o‘quvchiga motivatsiya berib, champion bo‘lish ishtiyoqini paydo qilyapti, bobosi va buvisi bilan munosabatlarini yanada yaqinroq bo‘lishiga yordam beryapti. Demak, darslikdagi mavzularni va ularga oid ma’lumotlarni o‘quvchilarni axloq-odobli bo‘lishi, dunyo qarashi kengayishi, fikrlash doirasining o‘sishi, maqsadli bo‘lishi, umuman olganda, inson bo‘lib ulg‘ayishida foydali ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. 1-2 sinf “Tarbiya” darsligi 2020-2021 yil.